

Zərifə Əliyeva - 100

Dünyada ən qiymətli nemət sağlamlıqdır deyirlər!
Və bəzən biz bunu sağlamlığımızı itirdikdən sonra dərinə dərk edirik.

El-oba, xalq üçün görəli insanlar da belədir!
Onları itirdikdən sonra yerləri boş qalır, gözlərimiz daim axtarır-arayır...

Akademik Zərifə xanım Əliyeva xalqımızın qəlbində özünə yurd salmış görəkli, fədakar, həm də təvəzökar insanlardandır.

Ömrünü-gününü təkə ailəsinə, övladlarına deyil, həm də insanların sağlamlığına həsr etmişdir. İnsanların gözünə nur, ürəklərə işıq bəxş edərdi... Bir alim kimi daim arayır-axtarmış, Azərbaycan üçün xarakterik sayılan göz xəstəliklərinin müalicəsi üçün uzun illər tədqiqatlar aparmış, üsul və vasitələr tapmışdır.

Zərifə xanım Əliyevanın həm də özünəməxsus həkim fəlsəfi, xəstələrə yanaşma metodu, prinsipləri olmuşdur.

Bütün bunları o, qələmə aldığı "Yüksək əqidə" kitabında həssaslıqla əks etdirmişdir.

Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin sərəncamı ilə bu il həm də akademik Zərifə xanım Əliyevanın yüz illik yubileyi qeyd olunacaqdır.

Şanlı yubiley ərafında akademik Zərifə xanım Əliyevanın "Yüksək əqidə" (həkimlik etikası, həkimin ürayinin və fikirlərinin paklığı) kitabından parçaları dərc edilir, onun əziz və unudulmaz xatirəsini ehtiramla anırıq.

Akademik Zərifə xanım Əliyeva

Yüksək əqidə

(Həkimlik etikası, həkimin ürayinin və fikirlərinin paklığı)

İşlə bizim respublikada tanınmış məşhur həkim Y.Y.Gindes çox böyük fəaliyyət göstərdi. O, yetim qalmış uşaqlar və yoxsulların uşaqları üçün xüsusi uşaq evləri açmağa nail oldu. O zamankı hökuməti Bakıda yenidən təşkil olunmuş Bakı həkim cəmiyyətinin fəaliyyəti narahət etməyə bilməzdi.

İnqilabın birinci ilində məşhur fəvqələdə Piroqov qurultayı açıldı. Bu qurultayda Azərbaycanda tüğyan edən xolera, malyariya ilə mübarizədən başqa bir sıra siyasi məsələlər də gündəliyə çıxarılmışdı.

Qurultay iştirakçıları - bəzi həkimlər yerlərinə qayıtdıqdan sonra öz cəmiyyətlərinin yığıncağını keçirərək, heç nədən qorxmayaraq aşağıdakı qətnaməni irəli sürdülər.

"62 nəfərdən ibarət həkim əksər səsle Moskva şəhərində 21-24 martda keçirilən xolera hərəkatına qatılmaq istəməyən (bir nəfər əleyhinə olmaqla) qəbul etdiyi qətnaməyə qoşulmağı və onu özləri üçün mənəvi borc hesab edirlər".

Orta əsrin hər şeyi məhv edən, soyğunçuluq, sonradan ancaq çox az bir təbəqə üçün cənnət, əksər insanlar üçün isə cəhənnom yaratmış kapitalizm şəraitində, kəskin mübarizə nəticəsində həkimlərin çox yüksək mənəvi keyfiyyətləri cillanmışdır. Sonralar bu keyfiyyətlər təbətədə çalışan zəhmətkeşlər və mü-tərəqqi düşüncəli bütün həkimlər üçün etalona çevrildi.

HƏKİM - MƏĞRUR ADDIR

Əli Qubad oğlu Cavadov şosədə asfaltın üstündə uzanmışdı. Adamlar qaçır... Maşınlar sürətlərini azaldırdılar. Bir az aralıda işə əzilmiş və çevrilməş təcili yardım maşını da-yandı.

Telefon zəng edən zaman doktor Cavadov tibb bacısı Tamara

Əliyeva ilə birlikdə poliklinikada növbədə idi. Telefon xəttinin o biri başında qadın səsi yalvarırdı: "Təcili həkim göndərin! Ürək tutması var!"

Təcili yardım maşını sirenasını işə salaraq magistrala çıxan zaman döngədən qəflətən "Zaparojes" maşını çıxdı və "Volqa" ilə toqquşdu.

...Cavadov cəld özünə nəzər saldı: deyəsən ciddi bir xəsarət alınmışdı. Tez tibb bacısına tərəf qaçdı, onu müayinə edib, öz işlərinin öhdəsindən gələ bilməyəcəyini soruşaraq, yoldan keçən maşını saxlayıb xəstənin ünvanını dedi. Kömək tezliklə gəldi. Sonra 60 yaşlı həkim Ə. Cavadovu iki qabırğasının ortasına yerləşdirib, silklənməsi diaqnozu ilə xəstəxanaya apardılar.

Bu yaxınlarda yol qəzasından xəsarət almış tibb işçiləri xəstəxanadan çıxdılar. Azərbaycan Respublikası səhiyyə nazirinin əmri ilə öz xidməti borclarını yerinə yetirərkən fədakarlığı göstərdiklərinə görə onlara təşəkkür elan olundu və qiymətli hədiyyələr təqdim edildi.

"Trud" qəzetində bu hadisə işıqlandırıldığına görə xüsusi müzakirəyə ehtiyac yoxdur. Tibb işçilərinin bu hərəkatı bizdə onlara qarşı dərin minnətdarlıq hissi oyatmış, onların fədakarlığı, təmənnaşis işi və geniş qəlbə malik insanlıqları sənə göstərmişdir. Buna baxmayaraq, bu fakt barəsində düşüncükə qənaətə gəlinən ki, belə ağır və çətin vəziyyətdə demək olar ki, bütün həkimlərdə bu cür təbii reaksiyalar əmələ gəlir.

Şəxsən mənim özümə bəllidir ki, miokard infarktı ilə xəstəxanada müalicə olunan həkim cərrahiyyə əməliyyatı aparın növbətçi həkiminə vovz edərək, qonşu palatadakı xəstəyə təxirəsalınmaz yardım göstərmişdir.

görə qəti surətdə onları xəstəxanaya qəbul etməkdən boyun qaçırırmışlar. Xəstəxananın sahibi demişdir: "Düzdür, bizim ürayimiz şadandan deyil, ancaq neyniyəsən, biz birinci növbədə biznesmenik".

... Və yaxud başqa misal. Klinikalardan birinin reanimasiya palatasında xəstənin həyatını saxlamağa kömək edən cihaz söndürülmüşdü. Düzdür, xəstənin sağalmasına ümid yox idi, lakin cihazlar qohumlarının xahişi ilə ölümlərini vermişdən əvvəl söndürülmüşdü. Səbəb isə xəstəxanada qalmağın hər dəqiqəsinin çox yüksək xərcə başa gəlməsi idi.

Beyrutun "Ən-Nida" qəzetinin məlumatına görə, Misir Ərəb Respublikasının Prezidenti Camal Əbdül-Nasirin ölümünə səbəb İsrail kəşfiyyatının agent Uteyfl adlı həkim-masajist olmuşdur. O, masaj zamanı get-gedə ürəyi iflic olmağa xüsusi məhləmlə prezidenti masaj etmişdir...

1929-cu ildə ictimai xadim Qraden Məllətər Liqasının sessiyasındakı çıxışında bu cür həkim adlananlara insana nifrət, eybəcərlərlə müşayiət olunan mənəviyyatını açıb göstərmişdir. O, bildirmişdir: "Tibb sənəti sosial-siyasi kompleksdən ayrı götürülməz bilməz. Müasir iqtisadi şəraitdə həkim sərbəst peşə sahibi kimi işləyir. Ancaq demək olar ki, həkim öz sağlamlığını ona etibar etmiş xəstələrin sağlamlığı ilə alver edən xirda sahibkara çevrilmişdir. Bu vəziyyət əsasən iqtisadi şəraitin nəticəsində yaranır. Həkim sanki öz xəstələrinin sağlamlığını qorumağa çalışır. Ancaq öz qazancı xatirinə onların sağlamlığına qayğı etməyir. O, sağlamlıqla yox, xəstəliklə qazanır. Buradan da mənovi düşgünlük, rozalot üzə çıxır. Həkim nə qədər pula ehtiyac duyursa, bu düşgünlük daha sürətlə baş verir".

Xalq sağlamlığı - xalqın nailiyyətidir. O da dövlət tərəfindən qorunmalıdır. Əgər insan xəstələnməyə, müraciət etdiyi həkim bütün tədbirləri görməlidir ki, onu tez bir zamanda sağaldıb əmək fəaliyyətinə qaytarsın.

Müasir həkim ən müasir müalicə üsullarından və ən səmərəli dərman vasitələrindən istifadə etməyə çalışır. Əgər ona nə iş aydın deyilsə, onun köməyinə daha təcrübəli iş yoldaşları gözlənilir.

N.N.Semaşko qeyd edir: "Həkim vəzifəsinin əsl humanistliyi ondadır ki, onunla xəstə arasında təmənnə olmur və o, əhaliyə qarşı öz borcunu bu şəkildə yerinə yetirmiş olur".

Tarixə özünün təhlükəliyi və çoxlu insan tələfatına səbəb olan epidemiyalar məlumdur. Azərbaycanda belə epidemiyalardan biri - Taun epidemiyası zamanı tibb işçiləri əsl qəhrəmanlıq mücəssəməsi oldular.

1919-cu ilin qışı idi. Minlərlə insan tələfatına səbəb olan səpgili yataqların epidemiyası özünün dağıdıcılığının zirvəsinə çatmışdı. Elə bu dövrdə V.İ.Lenin tərəfindən imzalanmış XKS-nin "Səpgili yataqlar haqqında" dekreti çap olundu.

Dekret əsasında və V.İ.Lenin göstərişlərinə uyğun təmizlik yaratmaq barədə fəhlə komissiyaları yaradıldı. Bununla da epidemiyaya qarşı geniş xalq kütlələri cəlb edildi.

(Ardı var)

Əvvəli qəzetin 29 mart və 4, 6 aprel saylarında

